

נספח: חינוך קדם יסודי

אסתר חטב, מפקחת ארצית על החינוך הקדם יסודי בחמ"ד

כתיבה ועריכה: רחל סלייטר, כותבת תכניות לגיל הרך

עריכה לשונית: נעמה ביטון

איורים: נעמה להב

תודה למכללת חמדת הדרום,

לפרופסור אבי לוי ולכל היועצים והשותפים להפקת הסיפור וחומרי למידה נלווים

חינוך קדם יסודי

בחוברת זו מופיעות שתי פעילויות המותאמות לילדי הקדם יסודי:

1. **לימוד מהליכות חייו של הרב באמצעות כרטיסיות סיפור** (הכרטיסיות מעוצבות על ידי GOLANDESIGN).

עשרה סיפורים המותאמים לגיל ילדי הגן, המבליטים את מידותיו המיוחדות של הרב צבי יהודה - גדלותו בתורה, אהבתו לכל אדם, היותו מחנך ויחסו לתלמידים וילדים.

הסיפורים מנוקדים, צבעוניים ומאויירים. האיורים והצבע מאפשרים לילד לזהות את הסיפור על פי האיור וגוני הדף. הסיפורים מתאימים להקראה לילדים לפני התפילה או בזמן הלכה יומית בגן.

רעיונות לשיחה בעקבות הסיפורים:

- מה אירע בסיפור?
 - מדוע נהג הרב צבי יהודה כפי שנהג?
 - מה מלמד אותנו הסיפור על הרב צבי יהודה?
 - האם גם אנו יכולים לנהוג כמוהו?
- מומלץ להנגיש את הסיפורים בפניה קבועה בגן לצורך משחק, עיון, התבוננות או הצגה. הכרטיסיות מתאימות גם לפעילות משולבת של הורים וילדים.

2. **"בשיירה אל הרב צבי יהודה" - סיפור לגיל הרך**

מומלץ לקרוא את הסיפור כמה פעמים באינטונציה מתאימה ואחר כך לקיים שיחה על אודות הדמויות שבסיפור.

העשרה: הכנת בובות תיאטרון מאיורי הסיפור, המחזת הסיפור, שילוב מוסיקה בזמן הקראת הסיפור.

תכנית לימודים לילדי הקדם יסודי על אודות הרב צבי יהודה ומשנתו נועדה להאיר עבור הילדים את דמותו של הרב ולהמחיש להם את גדולתו ומידותיו האציליות.

לצורך משימה מורכבת זו, של יצירת חומרים תואמי התפתחות לילדי הגנים, בחרנו להתמקד בשלושה היבטים הקרובים ללבו של כל ילד:

- אהבתו של הרב צבי יהודה לכל אדם באשר הוא, ובפרט לכל יהודי
- יחסו המופלא לבעלי חיים
- מידותיו האציליות של הרב היכולות להוות מודל לחיקוי ומקור השראה להתנהגות ראויה בחיי היום יום.

למוד תורה כל הלילה

הבקר הגיע. השמש זרחה.

תלמיד של הרב צבי-יהודה הגיע אל ביתו של הרב כדי להעיר אותו לתפילת שחרית. התפלא התלמיד לראות שהרב לא נמצא במיטתו, אלא יושב בחדרו ולומד תורה. פנה אליו התלמיד ואמר: "הרב, הגיע זמן קריאת שמע".

הרב למד תורה בחשק רב כל הלילה ולא שם לב שעלה השחר. הוא חשב שעדין לילה ולכן שאל את התלמיד: "אתה מתכוון לקריאת שמע שאומרים לפני השנה?" "הרב, עכשו כבר בקר. הגיע זמן קריאת שמע של תפילת שחרית", השיב לו התלמיד.

הרב קיים את מצות "והגית בו יומם ולילה".

*מתוך משמיע ישועה, הוצאת אור עציון

פֶת שְׁחֲרִית

אָחַד מִתְלַמְּדֵיו שֶׁל הָרַב צָבִי-יְהוּדָה הִגִּיעַ מִיַּד אַחֲרֵי תְּפִילַת שְׁחֲרִית כְּדֵי לְהַתְיַעֵץ אֹתוֹ.
"הֲאִם אֶכְלֶת 'פֶת שְׁחֲרִית' - אַרוּחַת בִּקְרָ?" שָׁאַל אוֹתוֹ הָרַב.
"לֹא הִסְפַּקְתִּי לֶאֱכֹל, כִּי מִהֲרָתִי לִפְגֹּשׁ אֶת הָרַב", עָנָה הַתְלַמִּיד.
"בִּבְקָר צְרִיךְ לֶאֱכֹל פֶת-לָחֶם", אָמַר הָרַב.
"חֲכָמִים לְמַדוּ אוֹתֵנוּ שְׁגַם אִם שְׂשִׁים אֲנָשִׁים יְרוּצוּ
אַחֲרֵי אָדָם אָחַד שְׂאֶכֶל אַרוּחַת בִּקְרָ, הֵם לֹא יִשְׁיִגּוּ אוֹתוֹ".
אַרוּחַת הַבִּקְרָ מְחַזְּקֶת מְאֹד אֶת הַכַּחַשׁ שֶׁלָּנוּ.

*מתוך משמיע ישועה, הוצאת אור עציון

הָרַב נוֹטֵעַ עֵץ

בְּט"וֹ בְּשִׁבְטֵי הַזְּמַן הָרַב צָבִי-יְהוּדָה לְטָקֶס נְטִיעַת עֵצִים. הָרַב שָׁמַח מְאֹד עַל הַהַזְמָנָה, כִּי מִצּוֹת יֵשׁוּב אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל הֵיְתָה מִצְוָה חֲשׂוּבָה בְּעֵינָיו. "אַתָּה מְכַבֵּד בְּנְטִיעַת הָעֵץ", אָמְרוּ לָרַב וְהִבִּיאוּ לוֹ שְׁתִּיל שֶׁל בְּרוֹשׁ. הָרַב הִתְרַגֵּשׁ מְאֹד וְנָשַׁק לְשְׁתִּיל. כְּאִשֶּׁר הִגִּישׁוּ לוֹ אֶת הַמַּעְדָּר, הוּא אָמַר שְׂאִין לוֹ צֶרֶד בְּזֶה. הוּא חָפַר אֶת הַגּוּמָה בְּיָדָיו, שָׁתַל אֶת הַשְׁתִּיל וּבִמּוֹ יָדָיו כָּסָה אֶת שְׂרָשָׁיו בְּאֶדְמָה. כֹּךָ אָהֵב הָרַב אֶת הַרְגָּבִים הַקְּדוּשִׁים שֶׁל אֶדְמַת אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל.

*מתוך משמיע ישועה, הוצאת אור עציון

פרות ארץ-ישראל

באחת משבתות הקיץ הגישו לשלחן השבת תאנים טריות. הרב צבי-יהודה לקח תאנה אחת, אך לא נגס בה. הוא התבונן בה היטב וכאילו לטף אותה בעיניו. תוך כדי התבוננות בתאנה המשיך הרב בדברי התורה.

חשבו תלמידיו: "מדוע הרב אינו אוכל את התאנה? אולי הוא חושב על דברי התורה? אולי הוא מסתכל ובודק היטב אם יש בה תולעים?"

לאחר זמן ממשך חתך הרב את התאנה והביט בה בתשומת לב רבה. הוא ברך מעמקי לבו ברכת "בורא פרי העץ" וברכת "שהחינו וקיימנו והגיענו לזמן הזה". אז הבינו התלמידים שהרב התענג על מראה אותו הפרי הנאה.

הרב חבב מאוד את הפרות שנשתבחה בהם ארץ-ישראל.

כאשר היו התלמידים מביאים אליו את הפרות הללו,

הרב היה שמח מאוד ואומר שהם סימן לגאולה.

*מתוך משמיע ישועה, הוצאת אור עציון

הילד שלא אכל

הרב צבי-יהודה הקפיד להתחיל בסעודה רק לאחר שהגיש האכל לכלם.
בסעודת ברית אחת, הגישו את מנות האכל,
אבל הרב צבי-יהודה לא טעם מהמנה שלפניו.
"מדוע הרב איננו אוכל?" שאלו אותו.
"עדין לא הגישו את המנות לכלם", השיב הרב.
"כלם קבלו את המנות", ענו לו.

הראה להם הרב ילד היושב בפניה ואין לפניו מנה.
רק לאחר שהגשה המנה לילד, התחיל הרב לאכול.

*מתוך משמיע ישועה, הוצאת אור עציון

מצעד צה"ל

ביום העצמאות נערך מצעד צבאי ברחובות ירושלים.
 במצעד צעדו חיילים לבושים מדי צבא ההגנה לישראל. גיפים וטנקים השתתפו
 במצעד, ובשמים טסו מטוסים ומסוקים.
 הרב צבי יהודה התרגש מאד למראה החיילים הצועדים. הוא עמד שעות רבות
 בשמש הקופחת והסתכל עליהם בשמחה ובגאווה.
 התלמידים הציעו לרב הזקן לשבת על כסא, אך הוא סרב.
 על כל טנק שעבר הוא אמר: "אשרי העם שפכה לו. אשרי העם שה' אלקיו".

*מתוך משמיע ישועה, הוצאת אור עציון

הצרעה

באחד השעורים של הרב צבי-יהודה, נכנסה מבעד לחלון צרעה גדולה. היא עפה סביב ספסלי התלמידים וזמזמה. התלמידים עקבו במבטם אחר הצרעה, אך הרב המשיך בשיעור. אחרי זמן-מה נחתה הצרעה ליד הספר של הרב.

הרב הפסיק את השיעור והחל לדבר אל הצרעה.

הוא דבר אליה במלים ברורות ובנימה חברית:

"את יודעת, אנו לומדים כעת תורה ואת יודעת כמה זה חשוב!

אם תרצי, תוכלי להצטרף אלינו לשיעור. כאשר את עפה מעל ראשי התלמידים, את מבהילה אותם וגורמת לבטול תורה.

לכן תחליטי: אם את רוצה, את מזמנת להצטרף אלינו, ואם לא, אז עופי החוצה".

כאשר סיים הרב את שיחתו עם הצרעה, היא פרשה כנפיה

והתעופפה מבעד לחלון.

*מתוך משמיע ישועה, הוצאת אור עציון

בקור חולים

בקור אחד פגש שמעון את הרב צבי-יהודה הולך לאטו לכוון החדרים של התלמידים.
הרב החזיק בידו כוס קפה חם.
"לאן הרב הולך?" שאל שמעון.
"אחד התלמידים חלה ואני מביא לו קפה", השיב הרב.
"הדרך לחדרו של התלמיד ארוכה. אני יכול לעזור לרב. אולי אני אביא לתלמיד
החולה את הקפה", הציע שמעון.
"לא! אני לא מוכן לוותר על המצוה!" ענה הרב. "מצוה חשובה היא מאד מצות בקור
חולים".

*מתוך משמיע ישועה, הוצאת אור עציון

שמחת תורה

בכל שנה בשמחת תורה נהגו תלמידי הישיבה והרב צבי יהודה בראשם לרקוד עם ספרי התורה ברחובות העיר ירושלים.

גם כשהיה הרב זקן ורגליו חלשות, הוא המשיך לרקוד כשספר התורה בידיהו. אחרי שעה ארוכה של רקודים נגש אחד מן התלמידים אל הרב ואמר לו:

"אולי אעזור לרב להחזיק את ספר התורה?"
"מדוע?" שאל הרב.

"כי ספר התורה הזה כבד מאד", ענה התלמיד.

"התורה כבדה?" התפלא הרב. "על התורה כתוב שהיא נושאת את נושאה". התורה היא תורת חיים. היא אינה כבדה כלל וכלל".
והוא המשיך לרקוד בשמחה עם ספר התורה עוד זמן רב.

*מתוך משמיע ישועה, הוצאת אור עציון

הכנסת אורחים

משפחה אחת - אבא, אמא וילדים - עמדה ברחוב וסביבה היו פזורים ארגזים ומזודות.
מבטם של בני המשפחה היה עצוב.

"מדוע אתם עומדים כאן ברחוב?" שאלו אותם עוברים ושבים.
"אין לנו בית", הם ענו, "ואין לנו איפה לישן הלילה..."

כאשר שמעו זאת הרב צבי-יהודה ואשתו, הם מיד הזמינו את המשפחה אל ביתם.
תקופה ארוכה התגוררה המשפחה בביתם. הם בשלו, אכלו

במטבחם של הרב ואשתו והתנהגו כבני בית.
הרב ספר לכלם שהם חברים שבאו להתגורר
עמו וחלק להם כבוד רב.

*מתוך משמיע ישועה, הוצאת אור עציון

בְּשִׁירָה אֶל הָרַב צְבִי-יְהוּדָה

”אהבה היא חכמה גדולה
השקפת עולם גדולה וטהרת נפש גדולה”

(שיחות הרב צבי יהודה, ארבעים ושמונה מעלות של קנין תורה, ב, סעיף 92)

כתיבה ועריכה: רחל סלייטר

ליווי וייעוץ פדגוגי: אסתר חטב מפקחת ארציתקדם-יסודי, חמ”ד

ייעוץ: הרב מוטה גרינבלט, מלכה כהן, דורית טננבאום

עריכה לשונית: נעמה ביטון

איורים: נעמה להב

קראו והעירו (לפי א-ב): הילה וולברשטיין, הרבנית שולמית מלמד,

הרב דודי פוטאש, דבורה פייגנבאום, הרב יוחנן פריד, הרב שלום קליין

עיצוב גרפי: GOLANDESIGN | 054-8445352

הפקה: המכללה האקדמית חמדת הדרום

כְּשֶׁהִגַּעְתִּי לַגּוֹ, סִפַּרְתִּי לַגַּנְנֶת עַל הָאִישׁ הַטּוֹב.

"הָאִישׁ שֶׁרְאִיתָ", אָמְרָה לִי יַעַל הַגַּנְנֶת, "הוּא הָרַב צְבִי-יְהוּדָה הַכֹּהֵן קוֹק. הוּא נִזְהָר בְּמִצְוֹת צַעַר בְּעַלְי-חַיִּים. אֲנִי רְאִיתִי פַּעַם אֶפְלוּ אִיךָ הָרַב מִשְׁתַּדֵּל לֹא לְדַרְוֹ עַל נְמָלִים".

"אוֹי, אֲנִי דִרְכָּתִי עַל נְמָלִים כַּמָּה פְּעָמִים", אָמַרְתִּי לַגַּנְנֶת. "וְאֶתְמוּל שְׁמַתִּי חֲפוּשִׁיּוֹת אֲדַמּוֹת בְּקַפְסָה קֵטְנָה כִּי רְצִיתִי לְגַדֵּל אוֹתָן. אוֹלֵי זֶה גַם צַעַר בְּעַלְי-חַיִּים".

"זֹאת שְׂאֵלָה שְׂאֵתָה יָכוֹל לְשַׂאֵל אֶת הָרַב צְבִי יְהוּדָה", הִצִּיעָה לִּי הַגַּנְנֶת.

בַּצְהָרִים חֲזַרְתִּי הַבֵּיתָה. פָּתַחְתִּי אֶת הַדֶּלֶת וְקָרָאתִי: "אִמָּא, הַיּוֹם אֲנִי הוֹלֵךְ
לְרַב צְבִי-יְהוּדָה קוֹק לְשָׂאֵל אוֹתוֹ שְׂאֵלָה".
"מָה אַתָּה רוֹצֵה לְשָׂאֵל?" שְׂאֵלָה אִמָּא בְּחִיּוֹךְ.
"אֲנִי רוֹצֵה לְשָׂאֵל אוֹתוֹ שְׂאֵלָה עַל הַחֲפוּשִׁיּוֹת שְׁלִי", עֲנִיתִי לָהּ.
"אַתָּה הוֹלֵךְ בְּדַרְכֵי אָבוֹת", חֲבָקָה אוֹתִי אִמָּא. "גַּם אֲבָא מְתִיעֵץ אֶתוֹ לַפְעָמִים.
הָרַב צְבִי-יְהוּדָה הוּא מְגֹדוּלֵי הַדּוֹר. תִּלְמִידֵי-חֲכָמִים וְאֲנָשִׁים אַחֲרֵים בָּאִים
לְלַמֵּד מִפִּי תוֹרָה. הוּא גָר מִמָּשׁ קְרוֹב אֵלַינּוּ, בְּקֶצֶה הַרְחוֹב".

יָצָאתִי מִהַבֵּית כְּשֶׁבָּיְדִי קַפְסַת הַחֲפוּשִׁיּוֹת. עַל הַשֶּׁבִיל רָאִיתִי שִׁירָה אַרְכָּה שֶׁל נְמָלִים.

"אוֹלֵי גַם אַתָּן הוֹלְכוֹת אֶל הָרֵב?" שָׁאַלְתִּי אוֹתָן. "גַּם אַתָּן רוֹצוֹת לְשָׂאֵל אוֹתוֹ שְׁאֵלָה?"

בְּלִבִּי חֲשַׁבְתִּי: "אוֹלֵי הֵן עֶקְצוּ יְלָד וַיֵּשׁ לָהֶן שְׁאֵלָה שֶׁל צַעַר-יְלָדִים???"
 "קֹדִימָה, בּוֹאוּ אִתִּי!" קָרָאתִי אֲלֵיהֶן.
 הִלַּכְתִּי וְשָׂרְתִּי:

"אַחַת, שְׁתַּיִם, שְׁלֹשׁ, אַרְבַּע,

מִי הוֹלֵךְ וּמִי זֶה בָּא?

אֶל הָרֵב צְבִי-יְהוּדָה

טְרִילִידוֹ וְטְרִילִידָה"

1, 2, 3, 4,
מי הולך ומי זה בא?
אל הרב צבי-יהודה
טרילידו וטרילידה

פְּתָאוּם רְאִיתִי חֵיל צוֹעֵד יָשָׁר לְתוֹךְ שִׁירַת הַנְּמָלִים שְׁלִי.
 "עֲצֹר! עֲצֹר!" קָרָאתִי לוֹ.
 הַחֵיל הַגְּבוּהַ נֶעְצָר. "כֵּן, הַמְּפֹקֵד", הוּא הִצְדִיעַ וְצָחַק.
 "אַתָּה דוֹרֵךְ עַל הַנְּמָלִים", עֲנִיתִי לוֹ וְהִצְבַּעְתִּי עָלֵהוּ.
 "מִי לִמַּד אוֹתְךָ שְׁלֹא דוֹרְכִים עַל נְמָלִים?" הוּא שָׁאַל.
 "הָרַב צְבִי-יְהוּדָה נִזְהָר תָּמִיד לֹא לְדוֹרֵךְ עָלֵהוּ", עֲנִיתִי לוֹ.
 "אַתָּה מְכִיר אֶת הָרַב צְבִי-יְהוּדָה?" שָׁאַל הַחֵיל בְּפִלְיָאָה.
 "כֵּן. אֲנִי בְּדוֹרֵךְ אֵלָיו", עֲנִיתִי לוֹ. "אֲנִי צָרִיךְ לְשָׂאֵל אוֹתוֹ שְׂאֵלָה חֲשׂוּבָה".
 "גַּם אֲנִי רוֹצֵה לְהִתְיַעֵץ עִם הָרַב", אָמַר הַחֵיל. "אֶפְשָׁר לְהִצְטָרֵף אֵלָיְךָ?"
 הִסְתַּכַּלְתִּי עַל הַחֵיל. הוּא נִרְאָה כָּל-כֶּךָ חֲזָק וְגִבּוֹר.
 "הָרַב עוֹזֵר גַּם לְחֵילִים?" שָׁאַלְתִּי.
 "הָרַב יְכוֹל בְּשִׂמְחָה לְעֹזֵר גַּם לִי וְגַם לְךָ", הוּא עָנָה.

צַעֲדֵנוּ וְשָׂרְנוּ:

”אַחַת, שְׁתַּיִם, שְׁלֹשׁ, אַרְבַּע.

פָּנּוּ דְרֹךְ לְצָבָא!

אֶל הָרֵב צְבִי-יְהוּדָה

טְרִילִידוּ וְטְרִילִידָה”

1, 2, 3, 4,
פִּנּוּ דְרֹךְ לַצָּבָא!
אֶל הָרֵב צְבִי-יְהוּדָה
טְרִילִידוּ וְטְרִילִידָה

שִׁירַת הַנְּמָלִים נֶעְצְרָה לְפָתַע. אֶת הַשְּׂבִיל חֲסָמָה מְזוּדָה גְּדוּלָה עַל גַּלְגָּלִים.
 לְיַד הַמְּזוּדָה עֲמָדָה אִשָּׁה חֲבוּשָׁה בְּכוּבֵעַ רָחֵב שׂוּלָיִם.
 "סְלִיחָה, אַתֶּם לְהַכִּיר אֶת הָרֵב צְבִי-יְהוּדָה?" הִיא שָׁאַלָה בְּמִבְטָא מְצַחִיק.
 "אֲנִי לָבוֹא מְצַרְפֶּת וְלֹא לְדַעַת לְדַבֵּר עֵבְרִית טוֹב. אֲנִי לְחַפֵּשׂ אֶת הָרֵב. אַתֶּם
 מְכִיר הָרֵב?"

"כֵּן. אֲנַחְנוּ בַּדְרֶךְ אֵלָיו. בּוֹאֵי אַתְּנוּ", אָמַר לָהּ הַחֵיל.
 "בָּאת מֵאֶרֶץ רְחוֹקָה לְרֹאוֹת אֶת הָרֵב?" הִתְפַּלְאֲתִי.
 "הָרֵב יִקְבֵּל בְּשִׂמְחָה, גַּם אוֹתִי וְגַם אוֹתְךָ!" הִיא עָנְתָה.
 הַמְּשַׁכְּנוֹ לִצְעֵד עַל הַשְּׂבִיל.

"אַחַת, שְׁתַּיִם, שְׁלֹשׁ, אַרְבַּע.

כָּאֵן עוֹבְרַת שִׁירָה.

אֶל הָרֵב צְבִי-יְהוּדָה

טְרִילִידוֹ וְטְרִילִידָה"

1, 2, 3, 4,
כָּאן עוֹבְרֶת שִׁירָה.
אֶל הָרֵב צְבִי-יְהוּדָה
טְרִילִידוֹ וטְרִילִידָה

עֲצָרְנוּ בְּפֶתַח הַבַּיִת שֶׁל הָרֵב. בֵּיתוֹ שֶׁל הָרֵב צָבִי-יְהוּדָה קוֹק.
 "תֵּרְאוּ, חוֹנָה כָּאֵן מְכוֹנֵית שְׁחוּרָה מְקַפֶּת שׁוֹטְרִים", אָמַר הַחֵיל.
 "בְּצָרְפֶת, רַק לְרֹאשׁ הַמְּמֻשָּׁלָה יֵשׁ מְכוֹנֵית כְּזֹאת", הִתְרַגְּשָׁה הָאִשָּׁה.
 "מָה עוֹשֶׂה רֹאשׁ הַמְּמֻשָּׁלָה אֲצֵל הָרֵב?" שָׁאַלְתִּי.
 בְּדִיוֹק אִזְ נִפְתְּחָה הַדֵּלֶת. הָרֵב לָוָה אֶת רֹאשׁ הַמְּמֻשָּׁלָה אֶל הָרֶכֶב. הוּא לָחֵץ
 אֶת יָדָיו בְּחֻמֵימוֹת.
 "ה' יְצַלִּיחַ דִּרְכְּךָ", הָרֵב בֵּרַךְ אוֹתוֹ, "וְיִתֵּן בְּלִבְךָ עֲצָה טוֹבָה לְשֹׁמֵר עַל עַם
 יִשְׂרָאֵל וְעַל אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל".

כְּשֶׁהִתְרַחֲקָה מְכוֹנֵיתוֹ שֶׁל רֹאשׁ הַמַּמְשָׁלָה, פָּנָה אֵלָינוּ הָרַב בְּפָנִים מְאִירוֹת
וּמְחִיכוֹת.

“בּוֹאוּ, בְּרוּכִים הֵבְאִים!”

נִכְנְסֵנוּ לְבֵיתוֹ שֶׁל הָרַב. “שָׁבוּ. יֵשׁ כָּאן מִים וְעוֹגִיּוֹת”, הוּא הִצִּיעַ לָנוּ.

הָרַב אָחַז בְּכַף יָדוֹ שֶׁל הַחֵיל וְלִטַף בְּעֵינָיו אוֹהֲבוֹת אֶת הַמַּדִּים שְׁלוֹ.

“אֲנִי מְקַנָּא בְּבִגְדֵי הַקֹּדֶשׁ שֶׁאַתָּה לוֹבֵשׁ”, הוּא אָמַר. “אַתָּה מְשַׁרֵּת בְּצָבָא הַקֹּדֶשׁ

שֶׁשׁוֹמֵר עַל עַם יִשְׂרָאֵל וְעַל אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל”.

הַחֵיל רָכַן אֶל הָרַב וְשָׂאֵל אוֹתוֹ דְּבַר-מָה.

“כָּל מָה שֶׁתַּעֲשֶׂה בְּצָבָא - זֶה מְצוּהָ!” עָנָה לוֹ הָרַב בְּקוֹל.

הוּא הִמְשִׁיךְ לְאָחוֹז בְּיָדוֹ שֶׁל הַחֵיל וּפָנָה לְאִשָּׁה: “בְּמָה אוֹכֵל לַעֲזוֹר לָךְ?”

הָאִשָּׁה הִתְחִילָה לְבַכּוֹת וּמְלַמְלָה מְלִים בְּצַרְפְּתִית. הָרַב הֶאָזִין לָהּ.

"טוב עשית שעלית לארץ ישראל", אמר לה הרב. "הקב"ה רוצה שנשוב לארצנו". הוא המשיך לדבר אליה בקול מרגיע ואני הסתכלתי בינתיים סביבי. החדר היה מלא אנשים וספרים. ראיתי איש ולו זקן ארוך ואיש עם שער פרוע. ראיתי אשה צוחקת מדברת עם אשה עצובה. אפלו לפני עם עינים מלכסנות ישב בחדר.

סביב שלחן ישבו בחורים ולמדו תורה. שמעתי אחד מהם אומר: "עוד מעט יתחיל השעור של הרב".

רָצִיתִי לְהִמְשִׁיךְ וּלְהִסְתַּכֵּל, אֲךָ הָרַב פָּנָה אֵלַי וְהִנִּיחַ אֶת יָדוֹ הַחֲמָה עַל כַּתְּפֵי.
 "מָה שְׂמָךְ?" שָׁאל הָרַב.
 "יִשְׂרָאֵל", עֲנִיתִי.

"אֵיזָה שֵׁם יָקָר! עִם יִשְׂרָאֵל, תּוֹרַת יִשְׂרָאֵל, אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל!"
 הִרְגַּשְׁתִּי שֶׁהָרַב אוֹהֵב אוֹתִי. מֵרַב הִתְרַגְּשׁוֹת שֶׁכִּחַתִּי אֶת הַשְּׂאֵלָה שֶׁרָצִיתִי
 לְשַׁאֵל אוֹתוֹ.

"מָה יֵשׁ לְךָ בְּקַפְסָה?" הִתְעַנְּנָה הָרַב.
 סִפַּרְתִּי לוֹ עַל הַחֲפוּשִׁיּוֹת שֶׁאֶסְפָּתִי. הָרַב פָּתַח סֵפֶר, הִקְרִיא מִתּוֹכוֹ וְהִסְבִּיר לִי
 מָה כָּתוּב בּוֹ. לְאַחַר מָכַן הוּא שָׁאל אוֹתִי מָה אָנִי חוֹשֵׁב שֶׁעֲלֵי לַעֲשׂוֹת.
 "מִחַר אָנִי אֶרְאֶה אֶת הַחֲפוּשִׁיּוֹת לְיִלְדִים בְּגַן שְׁלִי וְאַחַר-כֵּן אֲשִׁים אוֹתָן עַל
 הַדָּשָׂא", אָמַרְתִּי לוֹ.

הָרַב חִיָּךְ אֵלַי חִיוֹךְ רָחֵב. הוּא שָׁם אֶת יָדָיו עַל רֵאשֵׁי וּבִרְךָ אוֹתִי בְּבִרְכַת
 כֹּהֲנִים.

יָצָאתִי הַחוּצָה.

בַּחוּץ חִכַּתָּה לִי שִׁירַת הַנְּמָלִים.

"נְמָלִים", לַחֲשֹׁתִי, "עֲכָשְׂיוּ אָנִי מְרַגֵּישׁ כַּמָּה אוֹהֵב הָרַב אֶת כָּ-לָ-ם".

הִלַּכְתִּי הַבֵּיתָה כְּשֶׁבָּאֲזֵנִי מִתְנַגֶּנֶת בְּרֶכֶת הָרַב:

"בְּרַכָּה ה' וַיִּשְׁמְרָךְ

אֶרֶץ ה' פָּנִיו אֵלֶיךָ וַיַּחֲנֶךָ.

יְשֹׁא ה' פָּנִיו אֵלֶיךָ וַיִּשֶׁם לָךְ שְׁלוֹם".

